

Směnečný platební příkaz proti H-ovým a Č-ovi procesní soud první stolice zrušil. Odvolací soud ponechal směnečný platební příkaz v platnosti, ohledně Č-a z těchto důvodů: Žalovaný H. odevzdal směnku in bianco vyplněnou, opatřenou jen podpisy manželů H-ových a Č-a, aniž při podpisu tohoto bylo poznačeno, že ručí za směnečný závazek. Poněvadž žalobci s Č-em o směnečném závazku vůbec nejednali, mohli ho uvést v adrese jako příjemce směnky, třeba že podle ujednání ze dne 7. ledna 1931 Č. měl býti jen rukojmím a mohli žalobci vzhledem k tomu, že Č. svůj závazek tímto způsobem neobmezil a nevyjádřil, míti za to, že Č. přijímá závazek jako akceptant (§ 6 směn. zák.).

Nejvyšší soud obnovil ohledně Č-a rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Pokud se týče žalovaného Jakuba Č-a, nelze jeho dovolání upříti oprávnění, neboť odvolací soud neposoudil věc po právní stránce správně, dospěv k úsudku, že žalobci byli oprávněni vyplniti směnku tak, že i jeho uvedli jako směnečníka. Odvolací soud má za zjištěno, že podle ujednání ze dne 7. ledna 1931 měl býti Jakub Č. jen směnečným rukojmím. Podle zjištění procesního soudu první stolice v odvolání nenapadeného převzal Jakub Č. rukojemství za žalobce a měl v úmyslu podepsati směnku jako rukojmí. Neměl-li tudíž úmyslu podepsati směnku jako příjemce, nebyl bez jeho souhlasu majitel směnky oprávněn dodatečně vepsati jeho jméno do adresy směnky. Dovolatel Jakub Č. neručí ovšem směnečně jako ručitel, poněvadž nepřipojil rukojemské prohlášení (§ 62 odst. 2 sm. zák.), avšak to neopravňovalo majitele směnky, aby směnku vyplnil protiprávně (srov. rozh. sb. n. s. čís. 9784).

Čís. 10995.

Převodní poplatek z vydražené nemovitosti při opětovné její dražbě.

O odepsání, pokud se týče o vrácení pravoplatně předepsaného převodního poplatku v případě storno (t. j. když později sešlo z převodního právního úkonu) nebo v případě obnovy řízení (t. j. když po převodním právním úkonu nastaly nové skutečnosti, jež jsou důležité pro vyměření poplatku), rozhoduje příslušný finanční úřad jen k žádosti strany.

Byl-li při rozvrhovém roku proti přikázání převodního poplatku vznesen odpor z důvodu opodstatňujícího storno poplatku nebo obnovu poplatkového řízení, aniž bylo odporovatelem tvrzeno, že byla u příslušného finančního úřadu podána žádost o storno nebo o obnovu poplatkového řízení, nemůže rozvrhový soud k odporu přihlížeti a musí sporný poplatek přikázati bez ohledu na odpor.

Bude-li v zákonné lhůtě žádost za odepsání nebo za vrácení poplatku podána, ať již ve formě žádosti za stornování nebo za obnovu poplatkového řízení, bude i v případě odepsání i v případě vrácení poplatku, které se musí státi k rukám rozvrhového soudu, příslušná částka uvol-

něna, rozvrhovým soudem přikázána a přímo oprávněné osobě vydána. Odkazovati odporovatele na pořad správní (§ 231 ex. ř.) není tu právně místné.

(Rozh. ze dne 18. září 1931, R I 495/31.)

K rozvrhu nejvyššího podání v opětné dražbě přihlásil berní úřad v přednostním pořadí převodní poplatek z původní dražby téže nemovitosti, již tehdy vydražila Marie Š-ová. Odporu knihovních věřitelů manželů Š-ových (výměnkářů) soud první stolice vyhověl a nepřikázal bernímu úřadu převodní poplatek v přednostním pořadí. Důvod y: Podle § 72 popl. zák. poplatek z převodu majetku požívá zástavního práva na převáděném majetku. Aby vzešlo právo zástavní, musel předcházeti převod majetku. Ten v projednávaném případě nenastal, neboť majetek, prodávaná nemovitost, na Marii Š-ovou nebyla převedena a příklep, který měl býti právním důvodem tohoto převodu, byl podle § 154 druhý odstavec ex. ř. zrušen a bezúčinným prohlášen povolením opětné dražby. Podle § 5 cis. pat. ze dne 19. března 1853, čís. 53 ř. zák. má odpadnouti vybírání poplatků, byla-li nemovitost připadlá z pozůstalosti prve, než byla odevzdána, prodána dražbou. To se vztahuje i na tento případ, kterýž jest zcela obdobný, a poukazuje se na nař. min. fin. ze dne 27. dubna 1858, čís. 22.913, podle něhož má se poplatkový úkon odložit, bylo-li právní jednání o nemovité věci zrušeno a knihovní zápis nebyl dosud proveden. Rekursní soud zamítl odpor knihovních věřitelů a přikázal bernímu úřadu v přednostním pořadí převodní poplatek. Důvod y: Prvý soud opírá své rozhodnutí o § 5 cis. nař. ze dne 19. března 1853, čís. 53 ř. zák. a o nařízení min. fin. ze dne 7. dubna 1858, čís. 22.913. Tato zákonná ustanovení se však netýkají tohoto případu. Ono ustanovení vztahuje se na poplatky pozůstalostní, takže ho nelze použiti na převod nemovitostí, a ustanovení druhé zmocňuje finanční úřady, kdy mohou při převodu nemovitostí poplatek odepsati, pokud se týče, byl-li již zaplacen, jej vrátiti. Z tohoto nařízení vzchází tudíž jen finančním úřadům právo, že mohou tak učiniti, strany však nemohou z něho vyvozovati právo, by jim poplatek byl odepsán nebo vrácen. Soudu přísluší jen zkoumati, zda přihlášené převodní poplatky požívají přednostního práva, čili nic. V souzeném případě vzhledem k obsahu přihlášky berního úřadu, doložené platebním rozkazem, jde o poplatek z převodu téže nemovitosti, za níž bylo docíleno rozvrhované nejvyšší podání, a ani vyměření ani splatnost poplatků nenastala tři roky před opětným příklepem, před 1. říjnem 1930. Přísluší mu proto přednostní právo ve smyslu § 72 popl. zák. a §§ 9, 11 a 17 nař. ze dne 9. února 1850, čís. 48 ř. zák. a ze dne 11. března 1850, čís. 82 ř. zák. Obmeškala vydražitelka Marie Š-ová nabyta sice podle §§ 156 a 237 ex. ř. právoplatným příklepem práva vlastnického k vydraženým nemovitostem, třebaže její nárok na knihovní převod práva vlastnického závisel na splnění dražebních podmínek. Právoplatným příklepem vzniklo ve smyslu § 44 popl. zák. finanční správě právo na předepsání poplatků z převodu ohledně vydražené nemovitosti. Před-

psaný takto Marii Š-ové poplatek jest a zůstává poplatkem z převodu majetku i tehdy, když pro nesplnění dražebních podmínek Marii Š-ovou opětá dražba nemovitosti byla povolena a právoplatný příklep tím pozbyl účinnosti. V důsledku toho ve smyslu § 72 popl. zák. a shora citovaných nařízení vázne poplatek ten na vydražené nemovitosti a přísluší mu právo na zaplacení v přednostním pořadí. Že může poplatek ten býti odepsán finančními úřady, na povaze jeho jako přednostní pohledávce nic nemění. Neshledal proto soud rekursní správným stanovisko soudu prvního, nýbrž dospěl k názoru, že i tento poplatek převodní požívá výsadního pořadí, vyhověl stížnosti finanční prokuratury a usnesení, pokud bylo napadeno, změnil, jak shora jest uvedeno. Odpor věřitelů proti přednostnímu přikázání této pohledávky byl zamítnut, protože okolnosti k jeho odůvodnění přednesené týkaly se právních otázek, jež soud rekursní rozhodnouti mohl a také rozhodl, nikoli sporných okolností skutkových, jichž vyhledávání a zjištění státi by se mohlo jen pořadem práva.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Vyměřovati poplatky z převodu nemovitosti přísluší výhradně finančním úřadům (§ 9 zák. z 18. června 1901, čís. 74 ř. z.). Soudy jsou oprávněny zkoumati, zda vyměřený převodní poplatek požívá na vydražené nemovitosti přednostní právo podle § 216 čís. 2 ex. ř. Podmínkou této přednosti jest, by poplatek byl předepsán z převodu té nemovitosti, která byla předmětem dražby a jejíž nejvyšší podání se rozděluje, a by nebyl starší než tři roky od splatnosti (§ 72 popl. z. a odst. 13, 14 nař. min. fin. z 3. května 1850, čís. 181 ř. z.). Oba tyto předpoklady jsou splněny ohledně převodního poplatku, který je předmětem tohoto rozhodování. Byl také podle § 172 poslední odstavce ex. ř. včas přihlášen. Proto jej rekursní soud právem přikázal k zaplacení v přednostním pořadí. K odkázání věřitelů, kteří při rozvrhovém roku podali proti tomu odpor, na správní řízení nebylo příčiny, neboť tu nebylo předpokladu § 231, první odstavce ex. ř. Stěžovatel se neprávem dovolává odchýlného právního názoru vysloveného v rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího soudního dvoru ze dne 12. června 1901 čís. 8375 (Právník str. 679 z roku 1901) a rozhodnutí bývalého vídeňského nejvyššího správního soudu z 8. listopadu 1915 čís. 5460 (Budwinski čís. 10.921 F). Vídeňský nejvyšší soudní dvůr se od onoho právního názoru odchýlil a zaujal opačné stanovisko již v rozhodnutí ze dne 24. ledna 1906, Gl. U. n. ř. čís. 3298. Zmíněné rozhodnutí vídeňského správního soudu se vůbec neobírá otázkou, která jest předmětem tohoto rozhodování. Správně má se právní otázka takto: Na základě § 77 b) poplatkového zákona byly příslušnými výnosy finančního ministerstva (viz Hellerovo-Lappertovo vydání poplatkového zákona Liberec 1926 strana 279—286) upraveny tyto právní otázky v úvahu zde jediné přicházející: a) otázka tak zv. storna, t. j. případ, když z právního převodního úkonu sešlo vůlí

stran ještě dříve, než došlo ke knihovnímu zápisu a k fysickému odevzdání věci, upravena byla výnosem finančního ministerstva dříve ze dne 27. dubna 1858, čís. 22913, ze dne 28. prosince 1893, čís. 36.280 a ze dne 17. září 1895, čís. 28506, nyní pak ze dne 13. října 1915, čís. 59.393; b) otázka obnovy řízení, t. j. případ, kde po právním převodním úkonu na jevo vyšly nové skutečnosti, které jsou závažné pro vyměření poplatku, upravena byla výnosem finančního ministerstva ze dne 12. dubna 1911, čís. 12.950. Výnos výslovně mluví o skutečnostech, »dodatečně na jevo vyšlých« (ne dodatečně nastavších); nicméně rozhodnutí Budwinski čís. 10.132 připouští obnovu i pro nesplnění odkladací podmínky. V obou těchto případech nastává odepsání vyměřeného poplatku, nebyl-li ještě zaplacen, pokud se týče jeho vrácení, byl-li již zapraven.

K tomu však jest nutně třeba, by byla o to podána žádost k příslušnému finančnímu úřadu [ad a) čl. I čís. 4, ad b) úvod a čís. 1 a 2], takže bez žádosti řízení za účelem odepsání a zpětného splacení poplatku vůbec se nezahajuje. Tříletá propadná lhůta § 77 b) platí i pro tuto žádost (rozh. Budw. 1089 L. 1249 Boh. 167) a běží ad a) podle čl. I čís. 4 od splatnosti poplatku. Ad a) uznáno výslovně, že výnosy ty (jakož i další na straně 281 cit. vydání uvedené) jakožto výnosy ryze interní nedávají straně právní nárok na odpis nebo na vrácení poplatku (rozh. Boh. čís. 193, 997, 1242) a výnosy ze dne 12. dubna 1911, čís. 12.945 a ze dne 11. června 1912, čís. 26.067 mluví proto přímo o »cestě milosti«. Právě tak jest však i výnos ad b) předpisem vnitřním, jenž v říšském zákoníku uveřejněn nebyl, a úřad odpis nebo vrácení poplatku »povoluje«, a to zcela nebo z části (bod 3 výnosu). Avšak, buď tomu jak buď, podmínkou odpisu nebo vrácení jest vždy žádost, neboť jinak poplatek jest právoplatně vyměřen a je tu tedy právoplatná povinnost jej zaplatiti. Avšak odpor stěžovatelů proti přikázání poplatku, o nějž jde, ani netvrdil, že taková žádost podána byla, nelze proto k odporu tomu přihlížeti a musí tudíž sporný poplatek jako právoplatná povinnost býti přikázán. Nenastává ani případ § 221 ex. ř., jenž by v případě podané již žádosti mohl snad býti uznán, a záleží ve vyhrazení a uložení částky vypadající na nárok suspensivně podmíněný.

Tím se odporovatelům (stěžovatelům) neděje újma, neboť, bude-li v zákonné lhůtě žádost za odepsání, pokud se týče za vrácení poplatku, ať již ve formě žádosti za stornování nebo za obnovení poplatkového řízení, podána, bude i v případě odepsání i v případě vrácení, které se musí státi k rukám rozvrhového soudu, příslušná částka uvolněna a rozvrhovým soudem přikázána a oprávněné osobě, po případě tedy stěžovatelům, vydána. Odkazovati odporovatele na pořad správní podle § 231 ex. ř. není nejen potřebí, nýbrž právně ani místné, protože ustanovením jednoměsíční soudní lhůty § 231 ex. ř. k zahájení správního řízení byla by zákonná správní lhůta tří let křížována a nastal by zmatek (rozpor) různý podle toho, zda by soudní lhůta byla uložena za trvání zákonné správní lhůty nebo snad až po jejím uplynutí, zmatek sice jen formální, protože vždy platila by jen správní lhůta tří let, avšak i tomuto formálnímu rozporu s řízením správním má býti vyvarováno. Odkazování věci

na pořad správní a ve lhůtě k tomu v § 231 ex. ř. stanovené jest beze všeho právního významu, protože i pak půjde vše toutéž cestou, jakou půjde i bez tohoto odkázání, a to i tehdy, kdyby odkázaný účastník správní řízení ve lhůtě jednoho měsíce nenastoupil, neboť ani pak je nepromeškal, protože, ačkoliv předpis posledního odstavce § 231 ex. ř. o žalobě z obohacení na případ ten neplatí, ježto výraz »žaloba, t. j. pořad právní vztahuje se jen na soukromoprávní nároky, jak § 35 odstavec druhý a třetí ex. ř. (»žaloba« v protivě k »zakročení«) jasně dokazuje, a pro veřejnoprávní věci, již jest tato, neplatí, přece správní cestu vždy až do uplynutí správní lhůty nastoupiti může, a, kdyby zákrok jeho měl úspěch, poplatkový úřad musil by příslušnou částku vždy vrátiti soudu, od něhož ji obdržel, kdežto v případě žaloby z obohacení podle posledního odstavce § 231 ex. ř. žalovaný musí ji vydati přímo žalobci, jenž ji na něm vysoudil.

Čís. 10996.

Rejstříkový soud jest nejen oprávněn, nýbrž i povinen, by nařídil změnu stanov společenstva, jakmile shledá, že jejich některé ustanovení odporuje zákonu o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., třebaž byly již právoplatně zapsány ve společenstevním rejstříku. Nevyhoví-li společenstvo nařízení rejstříkového úřadu, jde o opomenutí přihlášky do společenstevního rejstříku, jež jest stíháno pořádkovými pokutami. Jakým způsobem má býti napravena shledaná závada, jest ponechatí rozhodnutí valné hromady družstva, rejstříkovému soudu nepřislouší, by v tom směru učinil opatření.

Členem výrobního družstva může býti, kdo se sám zaměstnává příslušnou výrobou, nesejde na tom, kdo může býti spotřebitelem vyrobeného zboží.

Při spotřebním družstvu mohou se kromě výrobce státi členy jen ti, u nichž skutečně nastala přímá spotřeba vyráběného zboží.

Nevyhoví-li v nesporném řízení soud první stolice rozkladu, spojenému se stížností, není zvláštního opravného prostředku do zamítacího usnesení. V tom, že soud první stolice předložil stížnost spojenou s rozkladem soudu druhé stolice k rozhodnutí, nevyčkav další stížnost, není zmatečnosti.

(Rozh. ze dne 18. září 1931, R I 583/31.)

Rejstříkový soud usnesením ze dne 6. června 1930 zamítl opověď změny čl. 2 stanov družstva »Spolková cihelna ve V., zapsané společenstvo s obmezeným ručením« a odepřel zápis této změny. Důvod y: Právoplatným usnesením tohoto soudu ze dne 3. dubna 1928 a 28. února 1929 bylo družstvo upozorněno, že právní základ družstva, zapsaného do rejstříku družstevního dne 30. července 1897 i způsobilosti státi se členem podle skutečného stavu podniku i smlouvy společenstevní ze dne 23. července 1897 jsou neslučitelné se základním prin-